

381. Wł. Mickiewicz do J. I. Kraszewskiego 7 XI 1886 Rkp. BJ 6520 k. 400-401.

[k. 400r]

7^{go} listopada 1886 r.

Kochany Panie,

Prawie wszystkie dawne numery „Bulletin”¹ wyczerpane, kompletu dostać nigdzie nie można. Niech Correnti² przesze spis brakujących mu zeszytów, to z czasem zapewne niektóre społuje, ale i za to nie ręczę.

Sądzę, że przejażdżka po Włoszech Pana pokrzepi [k. 400v] i rozerwie, z S[an] Remo to już łatwo dostać się do Neapolu.

Godebski³ nie chce konkurować, a czy by i on podolał zadaniu, nie wiem. Brak w jego utworach polotu. Reszta rzeźbiarzy naszych czynnie się weźmie do pracy i pokaże się, czy siły nasze są w stanie lub nie pomnik wystawić, który by wstydu Polsce nie przyniósł. Tymczasem polemizują. Pani Stępnowska wydała broszurę w obronie swojego projektu⁴. Widziałem [k. 401r] fotografie, jest to amatorska robota, pełno dobrych intencji, uchybień, sama postać Ojca mojego niesmaczna.

Zdrowie mi służy, ale ... tylko zdrowie. Usposobienie rusofilskie całej prasy francuskiej, prawie że niecałej publiczności tutejszej, też niemało mi krwi psuje. Zapewnie, że drogo im kiedyś kosztować będzie ich głupota. Polacy zeszli do kategorii zwykłych *étrangers*⁵, którym się drogę, o ile możliwości, utrudza, *pour favoriser les nationaux*⁶.

Jak Francja Ludwika XV biła czołem przed Fryderykiem Pruskim⁷, tak Rzeczpospolita terazniejsza hołduje Moskwie. W sferach rządowych [k. 401v] dziecinnie się cieszą z perspektywy powrotu Mohrenheima⁸ i z łaskawych względów dworu rosyjskiego dla Laboulaya⁹.

¹ „Bulletin Polonais Littéraire, Scientifique et Artistique” – zob. list nr 356.

² Cesare Correnti – zob. list nr 213.

³ Cyprian Godebski – zob. list nr 215.

⁴ Wanda Stępnowska, *Czy winien? Rzecz w sprawie pomnika dla Adama Mickiewicza*, Kraków 1886.

⁵ *Obcokrajowców* (franc.).

⁶ *Aby faworyzować swoich* (franc.).

⁷ Nawiązanie do sojuszu francusko-pruskiego w wojnie o sukcesję austriacką (1740-1748) – Francja Ludwika XV poniosła wielkie straty, a Prusy Fryderyka II zyskały Śląsk; stąd wzięło się w języku francuskim powiedzenie: „pracować dla króla Prus”, czyli pracować za darmo. Ludwik XV – zob. list 289; Fryderyk II Wielki – zob. list nr 160.

⁸ Arthur Pawłowicz de Mohrenheim (1824-1906) – rosyjski dyplomata, w latach 1884–1897 pełnił funkcję ambasadora we Francji, odegrał znaczącą rolę w zawarciu sojuszu francusko-rosyjskiego w 1894 r.

⁹ Antoine Paul René Lefebvre de Laboulaye (1833-1905) – dyplomata, od października 1886 do sierpnia 1891 ambasador Francji w Petersburgu.

Ciekawy jestem, w jakich usposobieniach Pan Włochów znajduje. Dotąd prasa włoska zachowuje się lepiej od francuskiej w sprawie bułgarskiej¹⁰.

Pozdrawiam,

Wł[adysław] Mickiewicz

[P.S.] Jeżeli mię pamięć nie myli, posąg śp. Ojca mojego przez śp. Sosnowskiego¹¹ przeznaczony do Muzeum Narodowego w Krakowie? Dopytują się u mnie, co się z tym posągiem stało.

¹⁰ Kryzys bułgarski – zob. list nr 378.

¹¹ Tomasz Oskar Sosnowski – zob. list nr 362.